

SCHANDA BEÁTA

A NEVELÉSBEN MINDIG AZ EMBERI ÉRTÉKEKRE TETTÜK A HANGSÚLYT VÉGH ANDRÁS ÉS GYÖRGYI

Györgyihez és Andráshoz a tavaszi szünet egyik napos délutánján csöngettem be. Noha a találkozót csak előző nap egyeztettük, úgy fogadtak, mintha semmi más dolguk nem lenne (pedig tudtam, hogy van mit csinálniuk!): az együtt töltött órák alatt csak erre a beszélgetésre koncentráltak.

Györgyi: Egy faluból, Nógrádmegyerből valók vagyunk, de mivel András 7 évvel idősebb nálam, gyerekkorunkban szinte nem is ismertük egymást. Nagyon nagy korkülönbség ez egy gyerek, sőt még egy kamasz számára is! Aztán meg András el is került Megyerről. A falunkban Tarnai Imre volt a plébános, általa kerültem kapcsolatba a Bokor szellemiségével, s az ő "ajánlólevelével" kopogtattam azután Budapestre kerülésem után Benyhe Andi "csoportjának ajtaján". A hitem folyamatos volt, s folyamatosan fejlődött is: a falusi hittantól kezdve a közösségi gondolkodásig, a felnőtt kereszténységig. Nagy szerencsém volt. Néha el is csodálkozom, hogyan nem bizonytalanodtam el soha?

András: Engem Györgyi "vitt bele" a Bokor-gondolkodásba, Bokor-csoportba. De mire én ezekkel az eszmékkel találkoztam, már sok mindenről eléggé kialakult nézeteim voltak. Azt fizikusként is mindig megtapasztaltam, hogy csodálatos a teremtett világ, van benne valami, ami nem immanens.

Györgyi: 1978-ban volt az esküvőnk. Albérletbe költöztünk, ahol jól meg is voltunk, csak hát a háziak úgy gondolták, nem akarnak óvodát. Így második gyerekünket várva új otthon után kellett néznünk. Egy alkalommal Andi elhívta hozzánk Kovács Terit. Tán akkor találkoztunk vele először, és sejtelmünk sem volt, hogy miért. Néhány hétre rá jött a felajánlás: költözzünk hozzájuk az Attila útra. 1981 telén költözködtünk, s négy évet töltöttünk együtt.

Nem volt bennetek félelem, húzódozás, hogy nehéz, kritikus, követelményt állító főbérelőitek lesznek? Meg hogy magatok is megfigyelés alá kerülhettek, hiszen ezek az évek még a zűrés idők voltak?

András: Tisztában voltunk azzal, hogy ha lakóközösséget vállalunk, akkor magunk is "gyanús elemek" leszünk. Ezt némileg éreztem is a munkahelyemen, de komoly bajaink nem voltak. Például meghívtak valaki vendéglőadót a tantestületbe, hogy beszéljen Bulányiról, szándékosan nem engem kértek fel. Talán nekem címezték az egészet? Viszont a helyzet szépsége volt, hogy Gyurka bácsival együtt éltük meg az "inkvizíciós" tárgyalásokat, tapasztaltuk, hogy milyen sokan keresik ...

Györgyi: Tudtuk, be kell tartanunk a rendet, az időbeosztást. S ez ment is. A gyerekek miatt sem voltak gondjaink, pedig csecsemőként nem voltak éppen csendesek! Gyurka bácsi igazán jól viselte a gyereksírást. Azután, ahogy nőttek, ők is beletanultak a rendbe. Aprókként is napi "misérejárók" lettek: igaz, csak a szomszéd szobába kellett átmennünk. De velünk esett meg, amit Gyurka bácsi is el-elmesél: hogy a hisztiző gyerek lehiggasztására milyen jó szolgálatot tett az ő fotelja. Csak éppen a történet folytatását nem szokta részletezni! A hisztiző gyermek a mi Vera lányunk volt, akit semmilyen módszerrel nem sikerült lecsendesítenem. Gyurka bácsi átjött, átvitte a szobájába, beültette a fotelba, ahol Vera dühében (utolsó akcióként) kiszórta a kezében tartott ropis csomag tartalmát a szőnyegre. Gyurka bácsi pedig lehajolt és összeszedte. Mikor aztán helyreállt a csend és a rend, jó pedagógusként elvitte sétálni: legyen ismét szent a béke! András pont akkor jött arra Dáviddal. Gyurka bácsi úgy gondolta, nem árt azért tudatosítani Verában a történetet, s az édesapjáékhoz érve megkérdezte a kislányt: "Mit csináltál ma Vera?" "Hisztiztem." "És mit csinál Gyurka bácsi azzal, aki hisztizik?" "Felszedi neki a ropit", hangzott a válasz. Azt hiszem, a nevelő célzatú beszélgetés itt megszakadt.

Ha már a gyerekekről beszélünk, álljon itt a "lista"!

András: Négy gyerekünk van. A "nagyok": Dávid (1980), Vera (1981) és a "kicsik": Adrián (1983) és Péter (1985). A két kisebb nagyothalló. Egy négy-gyerekes háztartás önmagában is nem kevés gondot jelent.

Hogyan éltétek meg azt, hogy a kisebbek sérültek, s így nyilván többlet-feladatot jelentenek?

András: Nehéz volt: megértettem, de hosszú időbe telt, amíg el is fogadtam. Ilyen helyzetben az ember tele lesz gonddal, váddal, önmarcangolással. Biztos választ a gyerekek betegségének okáról ma sem tudunk. De az ismétlődő sérültség miatt döntöttünk úgy, hogy több gyereket nem vállalunk.

Györgyi: Én nem fogadtam el. Egyszerűen nem - hosszú ideig.

András: De Györgyi hihetetlenül sok energiát fektetett a kicsikbe! Sok-sok türelemmel tanította meg őket beszélni, rengeteget foglalkozott velük. Azután az óvodába-iskolába hordás, "gyerekbegyűjtés"! Volt idő, amikor napi 5-6 óra ment el ezzel. Adrián speciális iskolába jár, ahová hosszabb ideig tart eljutni ...

Györgyi: Viszont szükséges volt, hogy a gyerekek már óvodás korban gyerekközösségbe kerüljenek! Ez is hozzájárult ahhoz, hogy Peti rendes iskolába jár és semmi komolyabb nehézsége nem volt. Ma is jónak tartom, hogy Dávid születése óta itthon vagyok. Ha egyszer-egyszer a kisebbek úgy érkeznék haza, hogy éppen nem vagyok lakáson belül, Peti bizony reklamál.

András: A két kisebb - noha nem egy iskolába járnak -, nagyon jól megvan egymással. Rengeteget játszanak együtt, hosszú-hosszú fantázia- meg szerepjátékokat, s ezekből szinte tudatosan és szándékosan ki is zárnak bennünket. Mind a négy gyerekünkben sok örömünk van, a nagyokra pedig már kifejezetten büszkék vagyunk. Például Dávid már országos számítástechnikai versenyen ért el komoly eredményt.

15 éve vagy itthon, Györgyi. Nem tapasztaltad magadon a GYES-betegséget?

Györgyi: Nem, soha. Egyrészt nem volt olyan szakmám, amelyhez szorosan kötődtem volna, másrészt mindig volt mit tennem a családon kívül is. Például kilenc éven keresztül jártam a Bokor-teológiára. Mindig adódik mit csinálni. És most, hogy a gyerekek már nagyobbak, tudok is feladatokat, akár alkalmi munkát is vállalni.

Egyáltalán, hogyan alakult köztetek a családi munkamegosztás?

András: Azt hiszem, eléggé elválík egymástól, hogy melyikünk mit vállalt, mivel foglalkozik. Az én dolgom a pénzkereset, a család eltartása. Az itthoni dolgok vitele Györgyié. Ugyanakkor például a Bokor felé ő az aktívabb, a "nyüzsgőbb".

Györgyi: Sokszor az az érzésem, hogy valamiféle burokban, védettségben élünk. Tulajdonképpen mindenben szerencsénk volt. András nagyon keveset hoz haza a munkahelyi gondokból, a gyerekek szépen fejlődnek, stabil közösségbe tartozunk ... Nem panaszkodhatunk.

Nyilván fontos szerepe van az életetekben, hogy mire telik és mire nem. Egy tanári fizetésből élni hat fős családdal manapság nem könnyű.

Györgyi: Nagyon keveset költünk például ruházkodásra: az ember idővel megtanulja, hogy mit hol lehet olcsón kapni. A gyerekeknek sincsenek extra igényei. Bár érdekes megfigyelni, hogy ki mire költi a zsebpénzét: például a 10 éves Peti lényegében (saját kezdeményezésére) vegetáriánus, de azért a hamburgert szívesen veszi-eszi!

András: Számomra nem eszmény a szegénység. Még az adás következményeként sem szívesen állok vele igazán szóba. De fontos, hogy Györgyi itthon lehessen. És a tanári munkának köszönhetően én is

az átlag-férjeknél sokkal több időt vagyok itthon. Ez megéri! Szigorú borítékolással élünk, s a borítékok közötti átcsoportosításra csak végszükségben kerülhet sor. Akkor is csak egyeztetéssel.

Györgyi: Nem szeretek átcsoportosítani, mert nagyon nehéz visszapótolni! Van pl. háztartás-boríték, rezi, befizetnivaló, iskola, kocsi. Persze van "éhezők" boríték is, meg némi tartalék.

András: A kocsi-boríték lassan kiürül: nem nagyon telik rá, meg hát öreg Skodánk végképp kiöregszik.

Györgyi: Van viszont egy kis telkünk Pilisszántón. Nekem nagyon jól esik időnként a "földet túrni": lánykoromban megszoktam. Akkor feltétlenül Budapesten akartam élni, s ez sikerült is. De jó a földdel, a természettel is kapcsolatban maradni. Még nem "telitermő" a kert, de azért borsóval már ellát minket!

András: A telket főleg a gyerekek miatt, a jó levegőért vettük. Amikor a kisebbek halláskárosultként születtek, bizony foglalkoztatott a gondolat, hogy ennek oka az (is) lehet, hogy Budapest egyik legszennyezettebb környékén vártuk őket. Ez indított a környezetvédelem és a természetközelség felé. Munkahelyet is ekkor váltottam: sugárzásokkal foglalkozó fizikusból pedagógus lettem. Nevelői munkámban azóta is kiemelt helye van a környezetvédelemre való nevelésnek. Csak hát nagyon keveset lehet elérni..., sajnos. Talán majd a most előkészítés alatt álló Etika-tantárgy ebben is segít: gondolkodó, felelős emberekké nevel! Ebben a témában most már a tényleges tankönyvírásnál tartunk.

Kapcsolódnak-e a gyerekeitek Bokor-közösségekbe?

Györgyi: Szeretném, ha a hasonló gondolkodásúak közül találnának maguknak barátokat a gyerekeink. Épp a barátkozások miatt küldtük őket mindig táborba, társaságba. A nagyobbaknak elindult egy-egy csoport, de azután valahogy mindig abba is maradt. Ezt nagyon sajnálom. Talán ez az egyik legkomolyabb gond ma a Bokorban: a most felnövekvő (kamasz) generáció számára a csoportok megteremtése. Nem lehet ezt erőltetni! De ha nincsen sok és rendszeres lehetőség, akkor bizony a gyerekek nem itt keresik a barátaikat, hanem pl. az osztálytársaik között.

A kisebb gyerekeinknek most sok örömet jelent a "Vidám Csapat".

András: A nevelésben mindig az emberi értékekre tettük a hangsúlyt: legyenek értékes emberekké a gyerekeink, legyenek értékes emberek a barátaik! Bokron belülről vagy kívülről. Én magam biztattam például Dávidot, hogy nyugodtan barátkozzon zsidó osztálytársával, aki igen rendes kis fickó. Barátkozzanak mindenkivel, aki rendes, jó szándékú ember! Ne legyenek előítéleteik!

Ülünk a Vérmezőről besütő nap fényében, a hatalmas szobanövények alatt. A délutáni beszélgetésre tervezett idő lassan vége tér. Ez sem egy "átlag-család": ők a Véghék. Nevük, arcuk, sorsuk, történetük van.